

end at det ryster den offentlige Credit og er uretfærdigt imod Panttavernne, dersom Ederne skulde blive betydelig anderledes, end de nu ere. Jeg har ingen Frygt for, at det skal gaae saaledes tilbage hos os, som Tilfældet har været i forvundne Tider. Jeg kan endnu mindes, at Eiendomme ere folgte for en reen Bagatel, medens de nu repræsenterer store Summer, men vi kunne dog ikke vide, om den Dag ulykkeligvis kunde komme, da det, at tage en Trebiedeel bort af Pantet, udsatte Panttavernen for at lide Skæde. Jeg var derfor i nogen Forlegenhed med, hvorledes jeg skulde stille mig med Hensyn til at sige Ja eller Nei, men det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgfreds (Hall) hjalp mig ud af denne Forlegenhed, og jeg er ham forbunden derfor. Jeg kan altsaa gaae med ham og sige Ja til den foreliggende Lov. Det vilde have været mig umuligt at indlade mig paa det Nei, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) foreslog; det maa være hans egen Sag at afgjøre, hvorledes han kan sige Nei til en Lov som denne; men maaffee han ligesom Oberst Tscherning lever af Incens og ventser, saaledes som det blir i Thinget flere Gange er blevet yttret om denne Mand. Det ærede Medlem har stor Sympathi for Fæstebønderne, og det er jo rigtig, men han har ikke een god Tanke for de ulykkelige Godseiere, dem efterstræber han, og han gaaer saa vidt i sin Sammenstilling mellem disse to Parter, Godseiere og Bønder, at han kom til at nævne en Lov, som i et andet Land i disse Dage er indbragt i Repræsentationen om at ordne Landbosforholdene. Det er noget af det Driftigste, jeg har oplevet, at ville komme med Noget, der ligner en Sammenligning mellem os og dette Land. Jeg staaer i den Tro, at vore Fæstebønder i det Hele taget, ligesom hele Bondestanden, ere jævnt velhavende, at de ikke alene have deres daglige Brød, men lidt Mere, ja jeg har endog hørt tale om, at der ikke skal være saa faa Penge i Landets forskjellige Sparekasser, hvoraf man kan spore et betydeligt Beløb, indsat af Fæstebønder, kort sagt, det behøver jeg ikke videre at udmale, thi jeg haaber, at vi Alle ere entige om, at der er en jævn, ordentlig

Velstand ogsaa hos vore Fæstebønder. Hvorledes kan man nu sammenligne denne Tilstand med den, der findes i det andet Land, det ærede Medlem omtalte, hvor en stor Deel af Jordbrugerne sidde paa aarlig Dpfjelse, og dette uhyre Dnde, som Ministeren, der har indbragt Lovforslaget, har omtalt, fører til Forholdsregler, som det nu vilde være for vidtløftigt at opgive, men som ingenlunde frænte Eiendomsretten, ja, der sigtes endogsaa til — det glemte det ærede Medlem at lægge Mærke til — at ville tvinge Godseierne til at afstaae deres Jorder mod en aarlig Penge eengang for alle til Arvesætte; men dette — siger Ministeren — vilde han kalde en saadan social Revolution, at han aldrig dertil vilde give sit Minde. See, det er disse Ting, det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds ikke lægger Mærke til; men han bruger denne farlige Sammenligning mellem hiint Lands undertrykte og smaa Jordbrugere og vore meget ordentlige og velstaaende Fæstere, som det slet ikke har stor Nød med. Hvorledes dette Spørgsmaal denne Gang ender, har jeg slet intet Begreb om, men det har jeg Begreb om, at denne ligesom alle tidligere Forholdsregler af den Art sandsynligvis vil bidrage til, at Fæstevæsenet ganske stille og roligt gaaer over til Selveiendom, og at det, uden at ryste Samfundet i dets Grundpiller, maa kunne stee om ikke meget lang Tid, er mit Haab og mit Duffe.

H. C. D. Müller: Ved første Behandling af denne Lov udtalte jeg, at det forekom mig, der var to Hovedspørgsmaal ved den, som Beboerne trindt om i Landet satte den største Priis paa bleve løste paa en heldig og bestemt Maade, og som ogsaa vilde afgjøre, hvorvidt denne Lov med ffete Forordringer i den Retning kunde opnaae idetmindste min Stemme med fuld Glæde. Det ene af disse Spørgsmaal er berørt af den ærede sidste Tale, det var, om Fæstevæsenet nu kunde bringes til fuldstændig at ophøre, eller det selv efter Vedtagelsen af Loven delvis skulde vedblive. Jeg vil tillade mig nu her ved Slutningen af 3die Behandling at rette en Henvendelse til den ærede Ordfører,